

9

PŘÍJMY – NEROVNOST, DISKRIMINACE, CHUDOBA

Rozdíl v příjmech (ročně)

Roger Federer: 67,8 mil. USD

Tomáš Berdych: 3,9 mil. USD

Serena Williams: 28,9 mil. USD

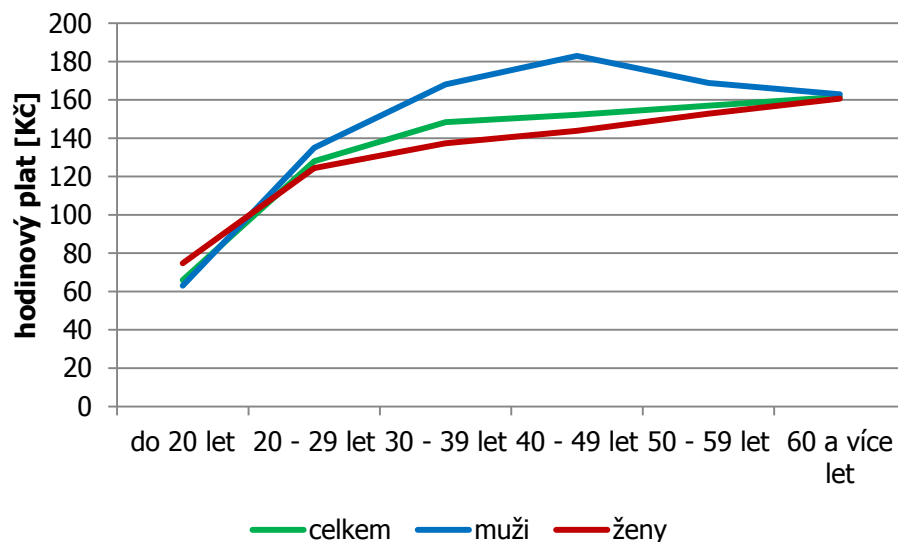
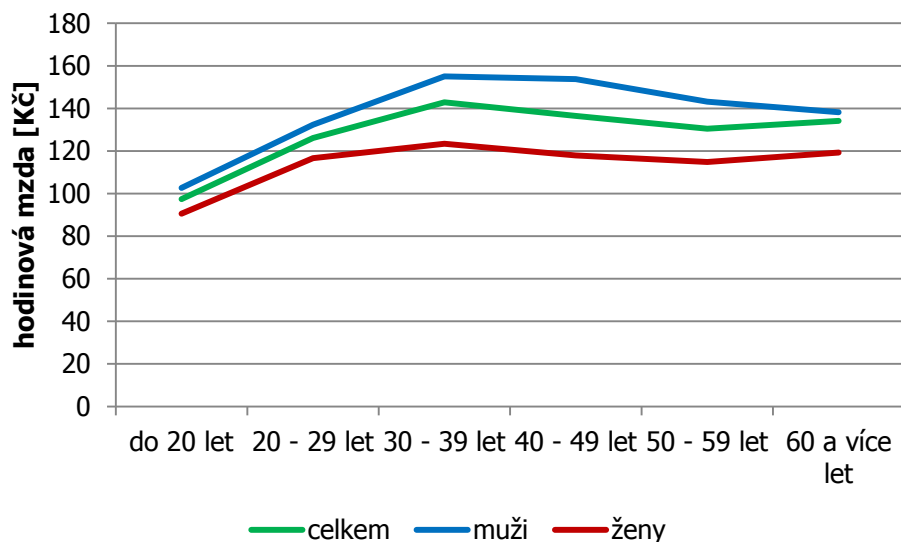

Petra Kvitová: 3,2 mil. USD

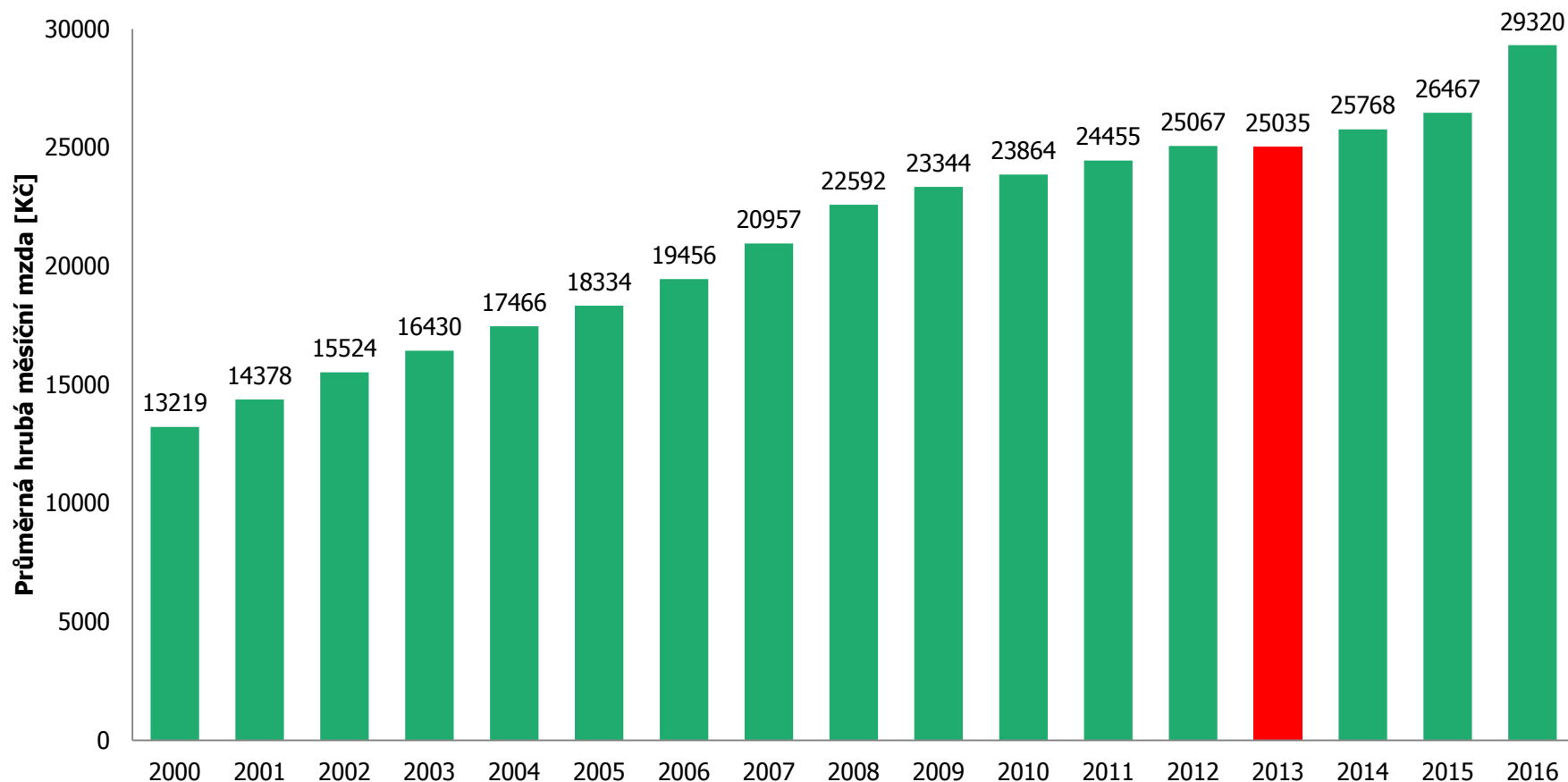

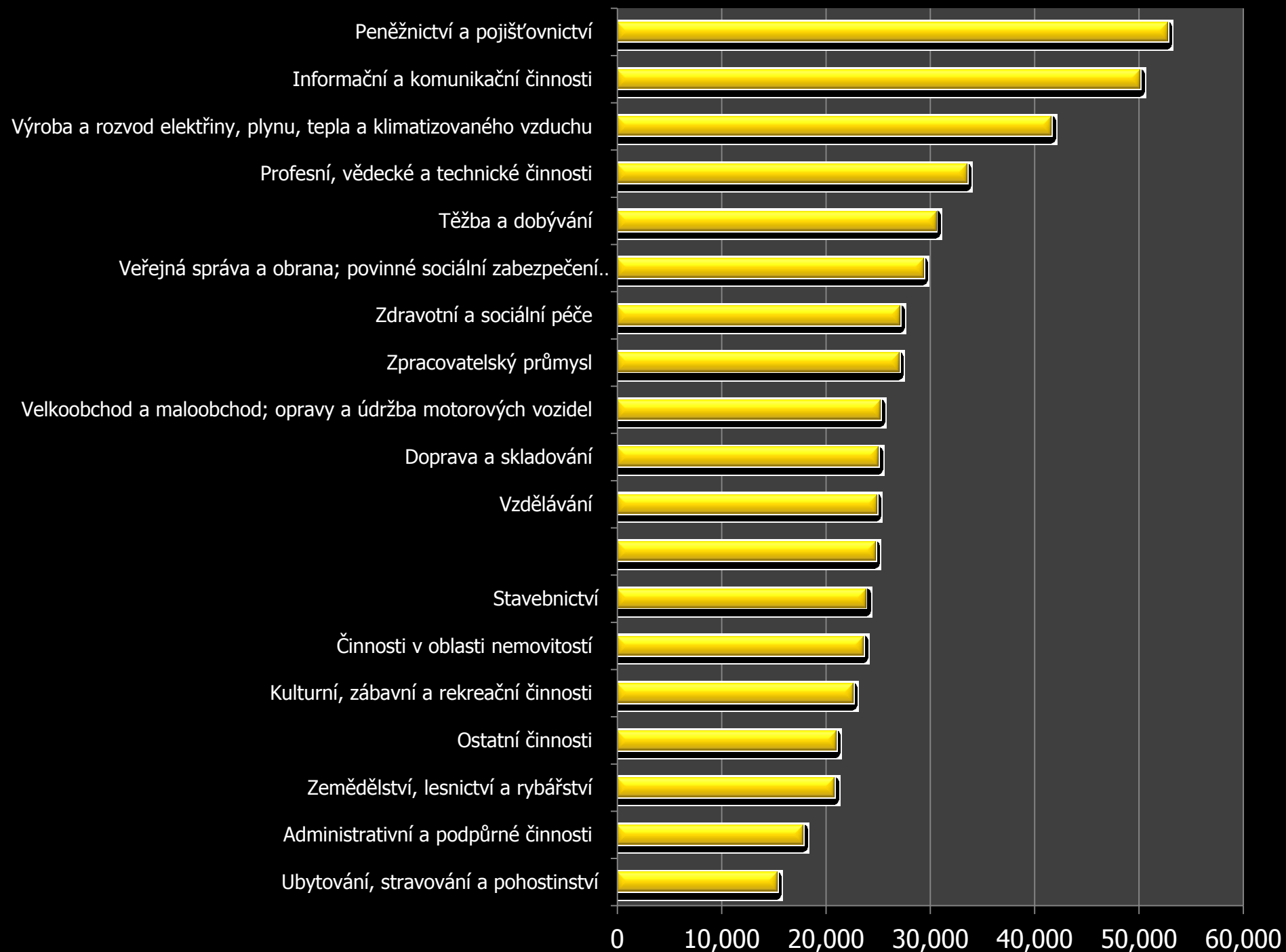
Rozdíly v příjmech ČR (2016)

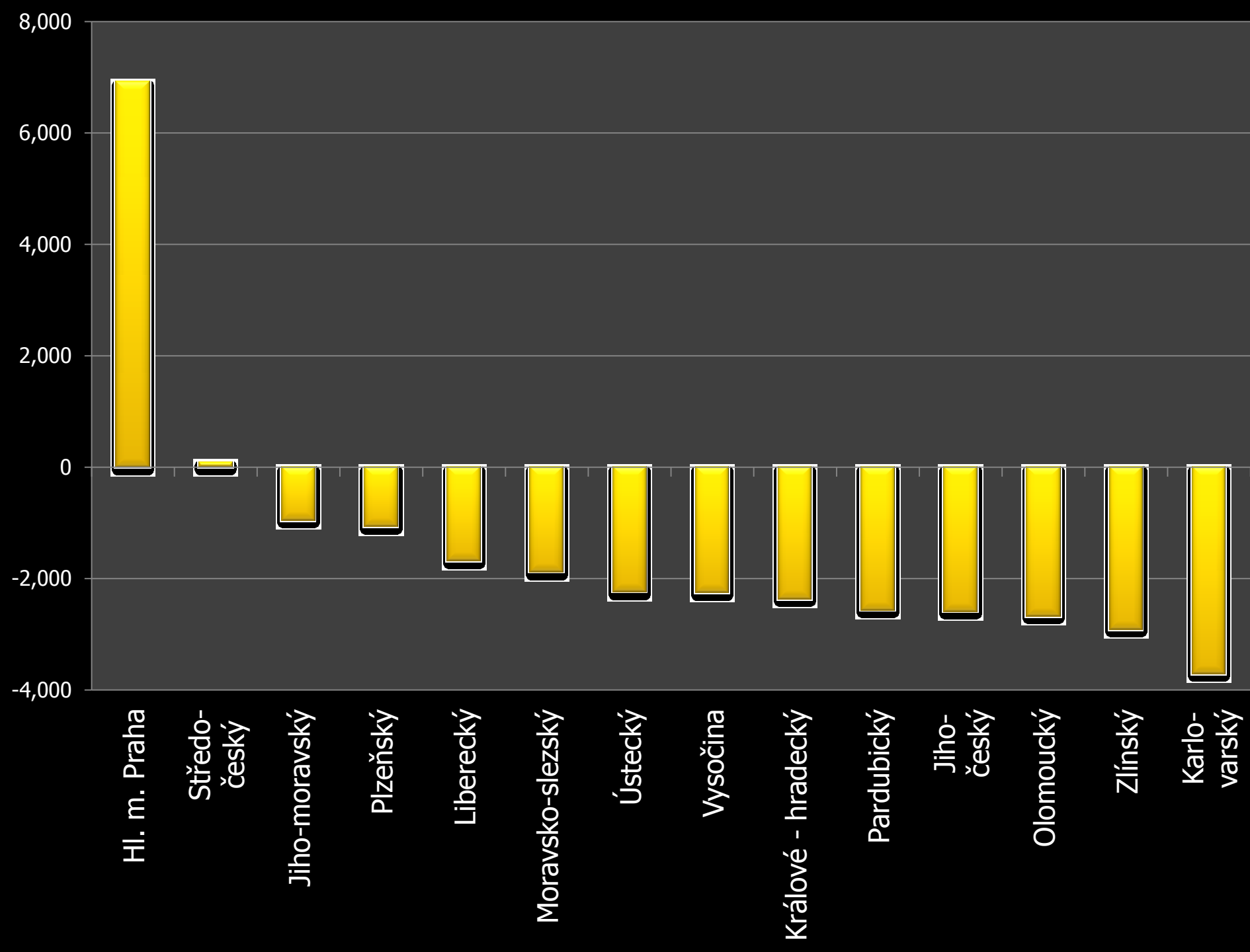
	Průměr	Medián
Nejvyšší představitelé velkých společností	176 979 Kč	153 870 Kč
Řídicí letového provozu	153 870 Kč	164 233 Kč
Učitelé odborných předmětů	29 025 Kč	25 081 Kč
Vrátní	11 997 Kč	10 847 Kč
Uklízeči	11 567 Kč	10 222 Kč

Vývoj průměrné mzdy (CZK)

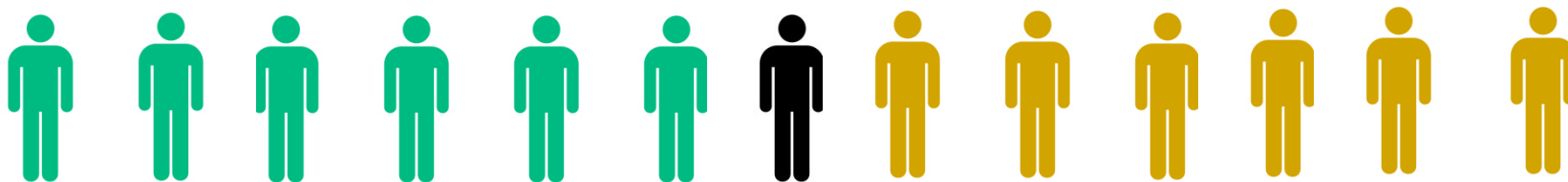

Mediánová mzda

Dělí zaměstnance na dvě poloviny: první polovina dostává méně a druhá více, než je medián. Medián proto vypočítáme tak, že seřadíme zaměstnance podle mzdy od nejnižší po nejvyšší a podíváme se, kolik bere prostřední zaměstnanec. Pokud je zaměstnanců sudý počet, vypočítáme medián jako aritmetický průměr dvou prostředních zaměstnanců.

Nominální X reálné změny mzdy

- Původní mzda – 60 Kč/hod. (při ní pracuji 9 hodin denně)
- Budu pracovat více, když mi zvýší mzdu o 10 %?
- Záleží na reálné změně mzdy: kolik si toho mohu koupit za danou mzdu)

Nominální X reálná mzda

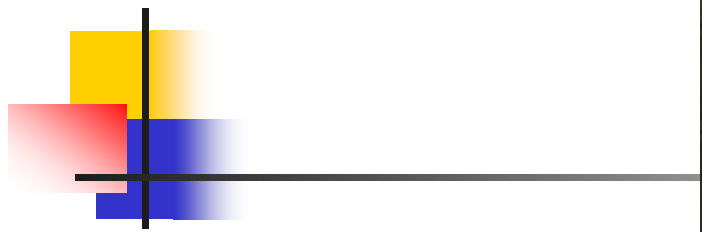
- **Reálná mzda** = velikost spotřebního koše, který si mohu za danou mzdu koupit
- Rostou-li mzdy stejným tempem jako ceny statků, nemohu si za svoji mzdu koupit více než dříve.

Reálně a nominálně...

- Celou mzdu 200 Kč utratím za
 - čokoládu (kupuji 10 ks, cena 20 Kč/ks)
- Moje mzda vzroste o 10 % -> 220 Kč
 - Čokoláda stojí stále 20 Kč -> 11 čokolád
 - Čokoláda zdraží o 10 % -> 10 čokolád
 - Čokoláda zdraží o 20 % -> 9 čokolád

„Má mzda?

Příliš mnoho na to, co dělám, ale příliš málo na to, co bych dělat mohl.“

Wolfgang Amadeus Mozart

Příčiny rozdílů v příjmech

- Výslednice S a D
- Produktivita
- V rovnováze platí:

mzda = hodnota mezního příspěvku
pracovníka k výrobě statků v ekonomice

mzda = cena práce!

$$W = MPL$$

Trh práce

- **Poptávka po práci** – kolik pracovníků najmout?
 - Odvozena od **produkční funkce**
 - **Tvořena firmami**

- **Nabídka práce** – tvořena **domácnostmi**

Poptávka po práci

- Na kolik hodin najmout pracovníka?

hodiny práce	celkový počet košů	Přírůstek košů za hodinu
6	60	
7	68	8
8	73	5
9	76	3
10	78	2

- Plat v naturáliích – 7 košíků za hodinu
- Porovnání mzdy a mezního produktu práce

Poptávka po práci v praxi

Komunismus s čínskou tváří

„Když najmete příliš málo lidí na příliš mnoho práce, je si každý dělník vědom své hodnoty, a proto vyžaduje, aby se jeho velké pracovní úsilí projevilo i na výplatní pásce. Zaměstnejte ale hodně lidí na menší množství práce – a všichni se budou doslova prát o to, aby pro vás mohli pracovat prakticky za jakoukoli mzdu. Jen aby o místo nepřišli.“

Paul Midler: Made in China

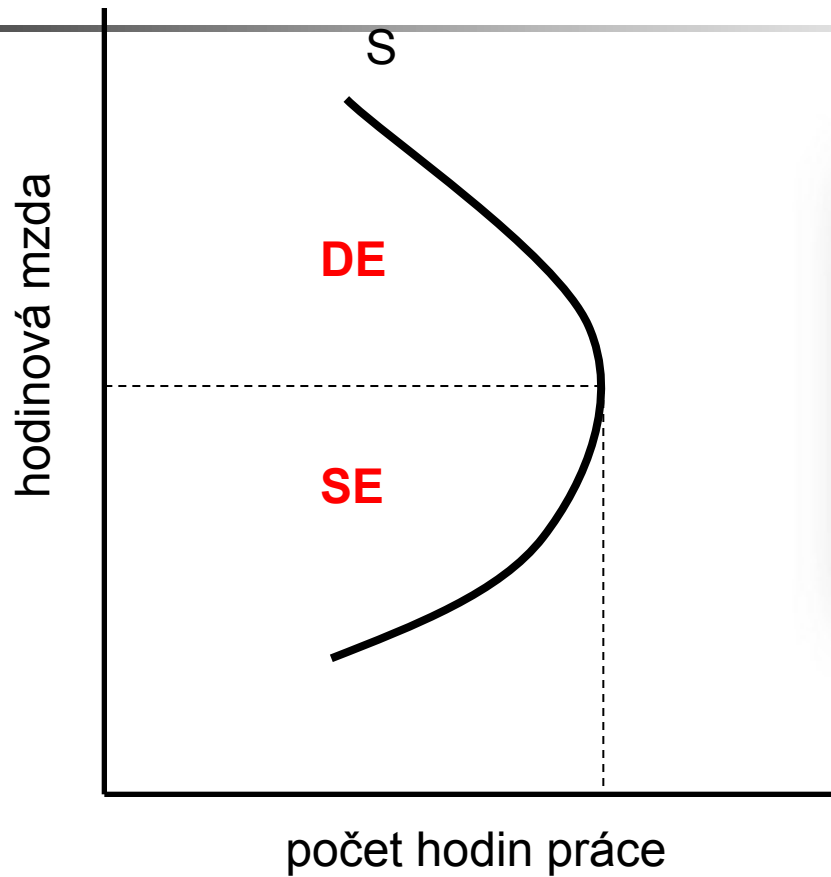

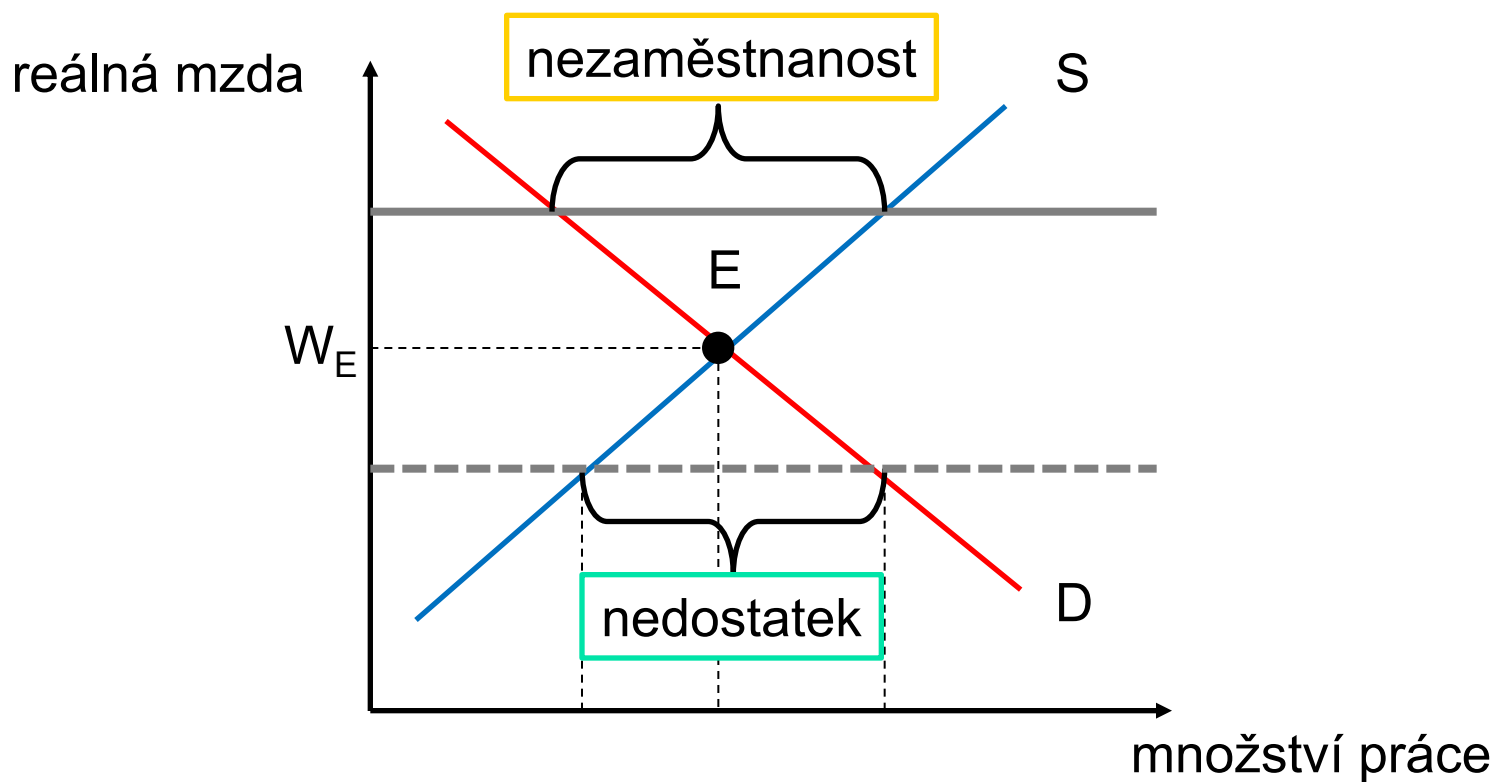
Nabídka práce

- Rozhodování mezi prací a volným časem
 - **Substituční efekt** – růst mzdy vyvolá snížení zájmu o volný čas (= nabízím více práce)
 - **Důchodový efekt** – růst mzdy vyvolá zvýšení zájmu o volný čas (= nabízím méně práce)
- Působí protisměrně

Individuální nabídka práce

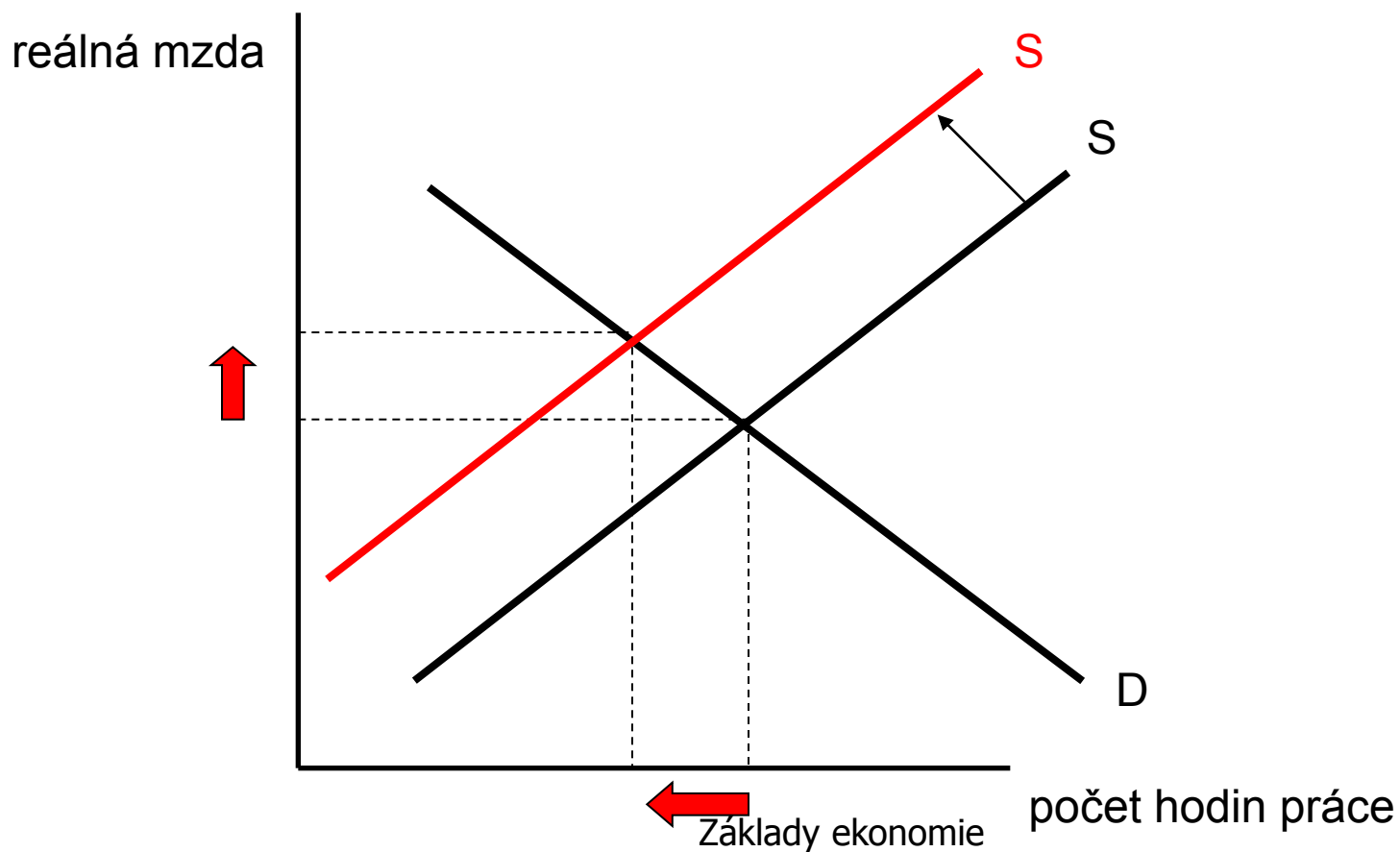

Trh práce

Vliv státu na trh práce

- Prodloužení doby výplaty podpory v nezam.

Determinanty rovnovážné mzdy

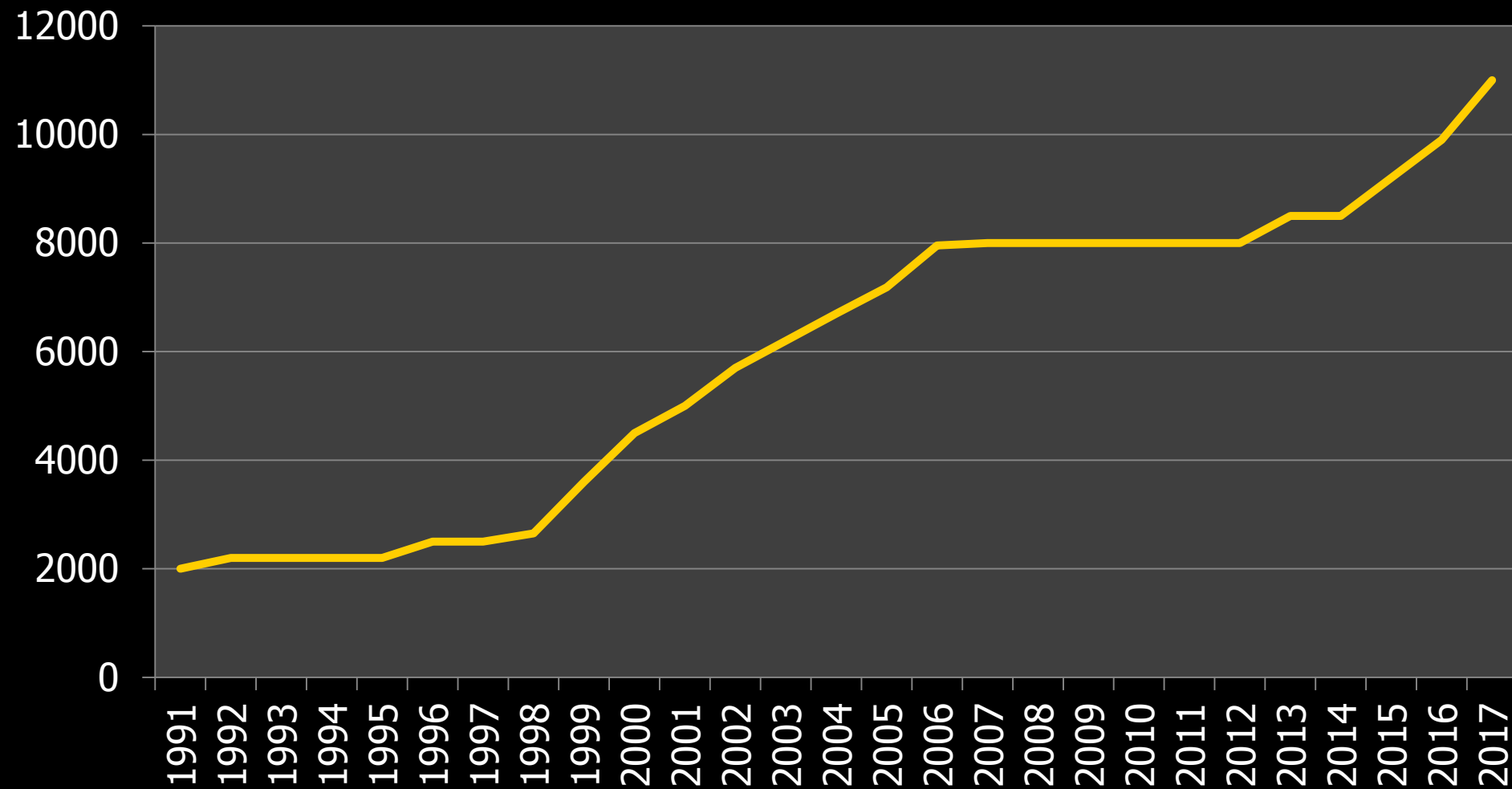
- **Kompenzující rozdíly** ve mzdách
 - zvýhodnění neatraktivních, nebezpečných povolání
- **Lidský kapitál**
 - investice např. vzdělání
- Schopnosti, úsilí, náhoda
- Vzdělání = **signalizace schopnosti**
- Fenomén **superstar**

Mzdy nad rovnovážnou úrovní

- Minimální mzda
- Moc odborů
- Efektivnostní mzdy
 - vyšší mzda = vyšší úsilí, produktivita, loajalita, nižší fluktuace pracovníků
 - Henry Ford

Vývoj minimální mzdy v ČR

Odbory

- 18. století, Anglie
- ČR 13 %
- Skandinávie 70 %
- Insiders vs. outsiders
- Tripartita

Henry Ford a efektivnostní mzda (1914)

- Průměrná dělnická mzda 2,5 \$
- U Forda 5 \$
 - Fluktuace ↓
 - produktivita zaměstnanců ↑
 - výrobní náklady ↓
- Co Forda motivovalo k zavedení efektivnostních mezd?
 - Montážní linka!

**'GOLD RUSH'
IS STARTED
BY FORD'S
\$5 OFFER**

Thousands of Men Seek Employment in Detroit Factory.

Will Distribute \$10,000,000 in Semi-Monthly Bonuses.

No Employee to Receive Less Than Five Dollars a Day.

(TIMES-STAR SPECIAL DISPATCH.)
DETROIT, Mich., January 7.—
Henry Ford in an interview to—

Diskriminace

- Trh nabízí různé příležitosti podobným lidem na základě rasy, etnické příslušnosti, pohlaví, věku atd.
- Měření: dle průměrných mezd různých skupin
- I kdyby byl trh zcela nediskriminující, měli by **různí lidé různé mzdy** – rozdíly v lidském kapitálu, charakteristice pracovních míst

Diskriminace (USA)

	White	Black	Percent Earnings Are Lower for Black Workers
Men	\$38,870	\$30,403	22%
Women	28,080	25,107	11%
Percent Earnings Are Lower for Women Workers	28%	17%	

Note: Earnings data are for the year 2000 and apply to full-time, year-round workers aged 14 and over.

Source: U.S. Bureau of the Census.

(Proč) Berou **ženy** berou méně?

- měsíčně odpracují průměrně o 2 hodiny méně
- častěji pracují jen na částečný úvazek
- méně přesčasů
- mateřská dovolená
- Málo vrcholových manažerek
- typicky ženská odvětví:
 - zdravotnictví (1:4)
 - školství (1:3)

Diskriminace

- Ze strany **zaměstnavatelů**
 - nediskriminace = nižší náklady
- Ze strany **spotřebitelů** a vlády
 - diskriminace = vyšší ceny

Lékem na diskriminaci je KONKURENCE!

Cases

- Jackie Robinson „42”
- M. Bertrاندové a S. Mullainathana:
 - 5000 životopisů
 - Brendan Baker a Alison Walsh kontra Tyrone Jones, Latoya Washington
 - 1 000 firem

CV	Běloch	Černoch
Nekvalitní	1	1

- Na pohovor bylo pozváno o 50 % více fiktivních žadatelů o práci, kteří měli bělošská jména.

Nerovnosti v rozdělování důchodu

- Jak významný problém?
 - Kolik lidí je chudých?
 - Příčiny:
 - 1) Mezinárodní obchod (se zeměmi s nízkými mzdami)
 - 2) Technologické změny
- = pokles poptávky po nevzdělané pracovní síle

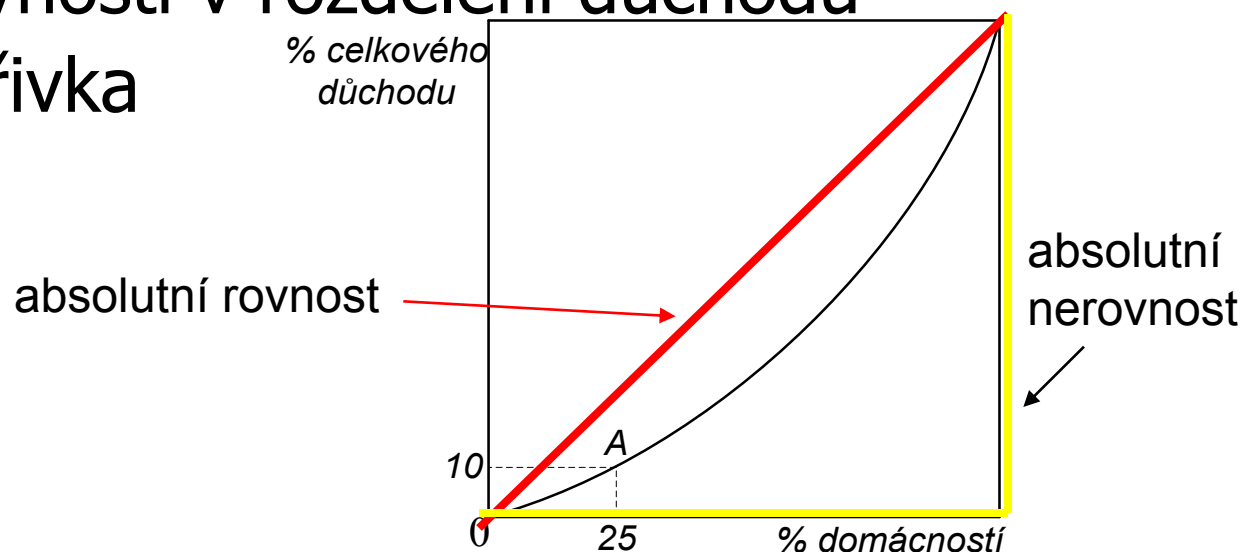

Důchodová nerovnost ve světě

Country	Lowest 10%	Highest 10%	Ratio
Japan	4.8%	21.7%	4.5
Germany	3.3	23.7	7.2
Canada	2.8	23.8	8.5
India	3.5	33.5	9.6
United Kingdom	2.6	27.3	10.5
China	2.4	30.4	12.7
United States	1.8	30.5	16.9
Russia	1.7	38.7	22.8
Nigeria	1.6	40.8	25.5
Mexico	1.6	41.1	25.7
South Africa	1.1	45.9	41.7
Brazil	1.0	46.7	46.7

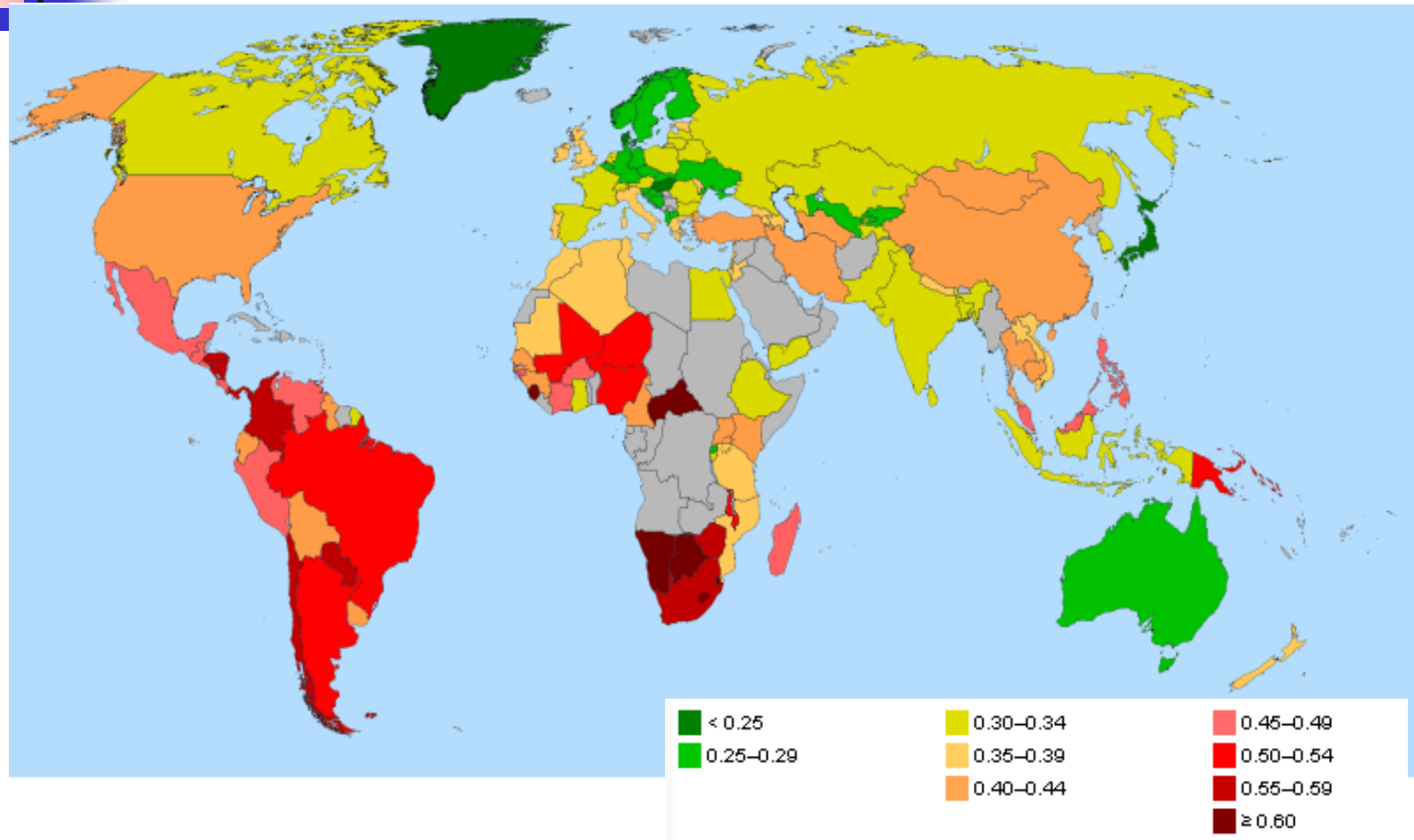
Giniho koeficient

- Měření nerovností v rozdělení důchodů
- Lorenzova křivka

- Giniho koeficient = podíl plochy mezi skutečnou a nivelizovanou Lorenzovou křivkou a plochy pod nivelizovanou Lorenzovou křivkou
 - Hodnoty: (0;1), resp. (0;100)

Giniho koeficient

Měříme chudobu

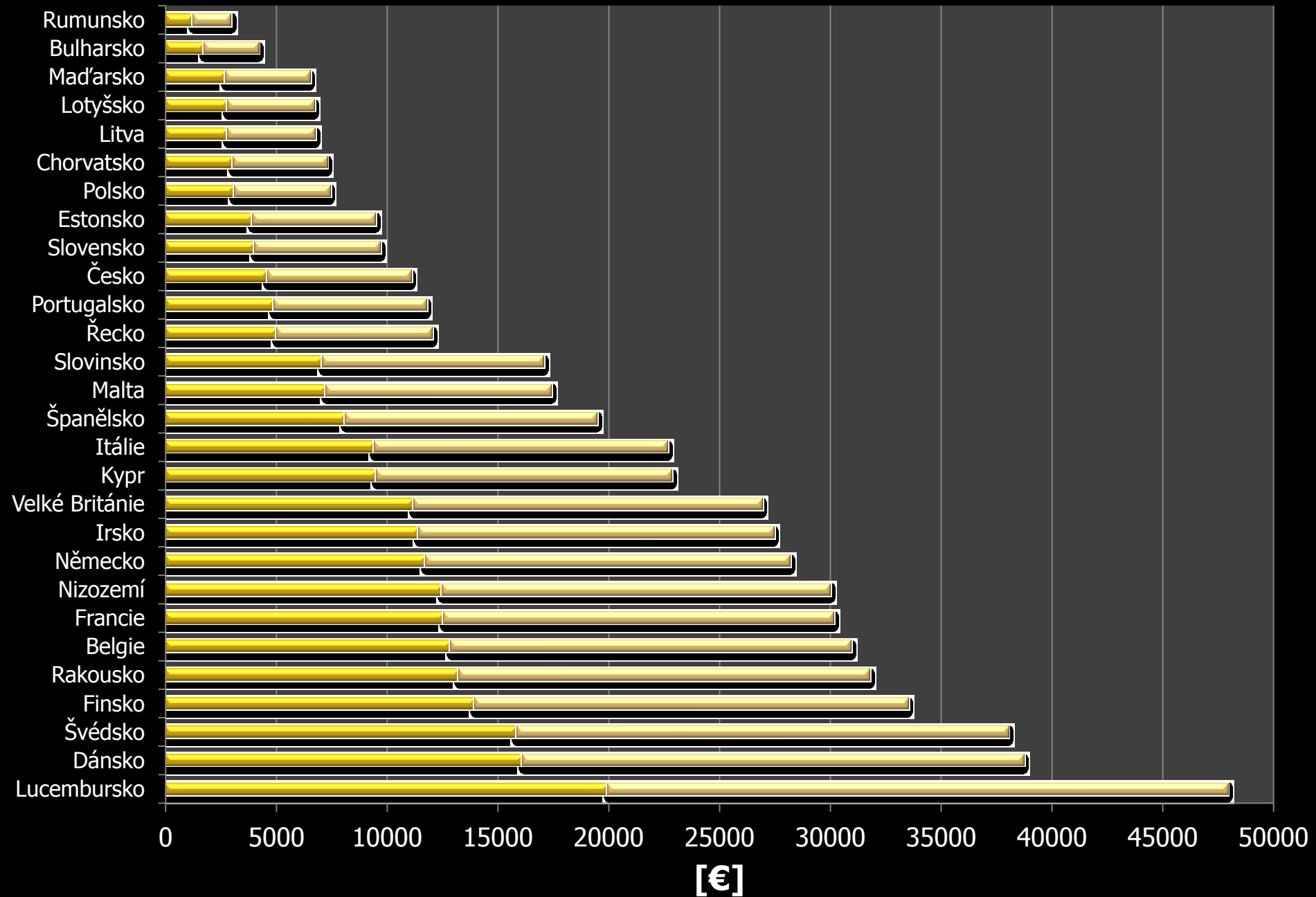
- Míra chudoby = procento domácností s příjmy pod hranicí chudoby.

- Chudoba: absolutní X relativní

↓
Pod hranicí chudoby,
neschopen zabezpečit své
základní potřeby

↓
Srovnání s ostatními

- Hranice chudoby = 60 % mediánu dané země

■ Jednotlivec

■ Rodina se třemi dětmi

Role státu při snižování chudoby?

- Zákonná minimální mzda
- Sociální zabezpečení
- Záporné důchodové daně
- Transfery

Příště:

10. Nezaměstnanost a inflace

